

งานบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตศึกษา 1

นายพนชัย ฐธรรม

002794

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

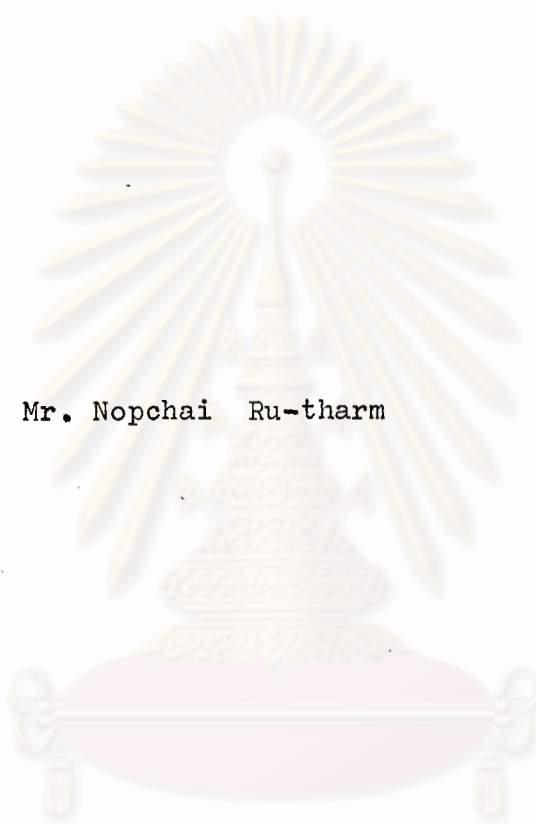
ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2523

I 15864341

EDUCATIONAL ADMINISTRATIVE TASKS OF SECONDARY SCHOOLS
IN EDUCATIONAL REGIONAL I

Mr. Nopchai Ru-tharm

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration
Graduate School

Chulalongkorn University

1980

หัวข้อวิทยานิพนธ์ งานบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตศึกษา 1

โดย นายนพชัย ฐุธรรม

ภาควิชา บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรรักษ์ ตันติเมธ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

.....*สุประคิน ฐุ*..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิน ฐุ บุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....*นพพงษ์ ฐุ*..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ ฐุ จิตราคุลย์)

.....*อมรรักษ์ ตันติเมธ*..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรรักษ์ ตันติเมธ)

.....*วไลรัตน์ บัญสวัสดิ์*..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บัญสวัสดิ์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ งานบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตศึกษา 1
ชื่อผู้วิจัย นายพนชัย ฐุชรรม
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ตันติเมธ
ภาควิชา บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2523

บทคัดย่อ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาโครงสร้างของระบบบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตศึกษา 1
2. เพื่อศึกษางานบริหารการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตศึกษา 1 โดยเฉพาะงานด้านวิชาการ งานบริหารบุคคล งานกิจการนักเรียน งานธุรการ และงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน
3. เพื่อทราบปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างของระบบบริหารและปัญหาเกี่ยวกับงานบริหารการศึกษาทั้ง 5 ประเภท ดังกล่าวในข้อ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีแบบการศึกษาภาคสนาม (Field Study) โดยใช้วิธีสังเกต สัมภาษณ์ และใช้แบบสอบถาม ตลอดจนศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ของโรงเรียน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตศึกษา 1 ส่วนการรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสังเกต สัมภาษณ์ และสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง

3 กลุ่มคือ ครูฝ่ายบริหาร ครูฝ่ายวิชาการ และผู้ปกครองนักเรียน เมื่อได้ข้อมูลมาแล้ว
ใช้การวิเคราะห์โดยวิธีหาค่าร้อยละ และหาค่าเฉลี่ยของงานแต่ละประเภท

สรุปผลการวิจัย

1. โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตศึกษา 1 ส่วนใหญ่ มีโครงสร้างของระบบ
บริหารการศึกษาคล้ายคลึงกัน โดยมีครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้
รับผิดชอบสูงสุดในโรงเรียน และมีผู้ช่วยหรือหัวหน้าฝ่ายรับผิดชอบงานฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งมัก
จะมี 3 ฝ่ายคือ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปกครอง และฝ่ายธุรการ ทั้งนี้เป็นหลักเกณฑ์การ
แบ่งงานตามระเบียบของกรมสามัญศึกษา โรงเรียนส่วนมากได้จัดทำแผนภูมิการบริหาร
งาน Organization Chart) แต่ไม่ได้จัดทำบรรยายลักษณะงาน (Job
Description) ไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

2. ครูฝ่ายบริหาร ครูฝ่ายวิชาการ และผู้ปกครองนักเรียน มีความเห็นว่า
โรงเรียนปฏิบัติงานด้านธุรการ งานบุคลากร งานวิชาการ และงานกิจการนักเรียน อยู่ใน
ระดับปานกลาง ส่วนงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในระดับน้อย แต่ความเห็นของครู
แต่ละฝ่ายให้ลำดับของงานแตกต่างกัน และทุกฝ่ายเห็นตรงกันว่างานด้านความสัมพันธ์กับ
ชุมชนอยู่ในลำดับสุดท้าย

3. ปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างของระบบบริหารในโรงเรียน และปัญหาเกี่ยวกับ
งานบริหารการศึกษาทั้ง 5 ประเภท โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตศึกษา 1 มีปัญหาด้าน
คล้ายคลึงกันคือ การสื่อความเข้าใจ (Communication) ไม่ชัดเจน บุคลากรในโรงเรียนไม่
เข้าใจโครงสร้างของการบริหาร จึงเกิดการปฏิบัติงานที่ก้าวร้าวซ้ำซ้อนกัน การขาดแคลน
อาคารสถานที่ ขาดแคลนครู นักเรียนประพฤติไม่เรียบร้อย ความยุ่งยากในงานธุรการ
และขาดความสัมพันธ์กับชุมชน

questionnaires, and school documents examination, were included. The population used in the research consisted of secondary schools under the General Education Department in the Educational Region I. Data were gathered from three groups of population samples, they were administrators, teachers, and parents. Data were analysed through the use of percents and means.

Findings

1. The structure of educational administrative system of most secondary schools in the Educational Region I are similar. That is, the principal hold the highest responsibility position in the school. There are assistant principals who are responsible for academic affairs, student affairs, and school business affairs, which is congruent with the policy of the General Education Department. Organization charts of most school are provided, but the job descriptions are absented in most schools.

2. According to the samples' point of views, the secondary school principal carries and such functions as school business management, school personnel, academic affairs, and student affairs in a moderate degree. He also performs his function in school public relation rather low. However, there are different point of views between the administrators and the teachers, in term of ranking. That is, the administrators rank school business management as the highest performed function of the secondary school principal,

while the teachers group vote for the academic one. The samples also rank the school public relations as the lowest performed function of the principal.

3. Problems related to the educational administration structure and five tasks of the secondary schools in the Educational Region I are similar, they are the unclear communications, the misunderstanding in the school administrative structure of school personnel which leads to the overlap of their performance, the lack of classrooms, the lack of teachers, problems of students behavior, school business functions and the lack of school public relations.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

ในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ตันติเมธ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมการวิจัย โดยที่ผู้เขียนเป็นข้าราชการ มีภาระหน้าที่ประจำ เพื่อง่ายต่อการเขียนและการวิจัยดำเนินไปอย่างลุล่วง อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์นสพ.ชัช บุญจิตราคุลภ์ หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ โดสณัสนุณีให้กำลังใจ จนการเขียนวิทยานิพนธ์สำเร็จในที่สุด

ผู้เขียนขอจารึกพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ แก่ขอขอบคุณ คุณแม่พรอย สันติโคธ ที่มี ส่วนช่วยเหลือและประสานงานให้เป็นอย่างดียิ่ง.

นพชัย ภูธรรม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ณ
รายการตารางประกอบ	ญ
รายการแผนภูมิประกอบ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
คำจำกัดความ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	7
วิธีดำเนินการวิจัย	7
ลำดับชั้นในการเสนอผลการวิจัย	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
การจัดองค์การและโครงสร้างระบบบริหารโรงเรียน	18
หน้าที่ของโรงเรียนมัธยมศึกษา	21
การบริหารงานคานาวิชาการ	27
การบริหารงานคานาบุคลากร	29
การบริหารงานคานากิจการนักเรียน	34
การบริหารงานคานาธุรการ	36
การบริหารงานคานความสัมพันธ์กับชุมชน	38

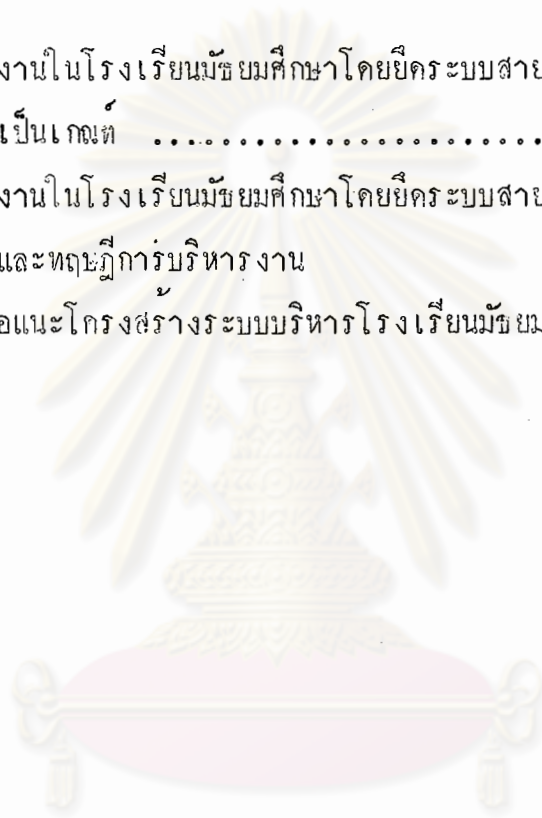
บทที่	หน้า
3 การดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล	41
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	41
วิธีดำเนินการวิจัย	41
การเก็บรวบรวมข้อมูล	46
การเสนอข้อมูล	47
การวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	47
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
สถานภาพของยุคอบแบบสอบถาม	50
โครงสร้างของระบบบริหารภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ...	56
งานบริหารการศึกษาตามความเห็นของครูฝ่ายบริหาร	61
งานบริหารการศึกษาตามความเห็นของครูฝ่ายวิชาการ	68
งานบริหารการศึกษาตามความเห็นของบุคลากรของนักเรียน ...	75
ปัญหาโครงสร้างของระบบบริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาและ ปัญหาการบริหารทั้ง 5 ประเภท	81
5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และขอเสนอแนะ	88
ความมุ่งหมายของการวิจัย	88
วิธีดำเนินการวิจัย	89
สรุปผลการวิจัย	89
อภิปรายและขอเสนอแนะ	93
ขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต	98
บรรณานุกรม	100
ภาคผนวก	106
ประวัติผู้เขียน	154

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1	ประมาณจำนวนนักเรียนมัธยมศึกษา (สายสามัญ) 2520-2524 4
2	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนมา 46
3	กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ 51
4	กลุ่มตัวอย่างครูฝ่ายบริหารและครูฝ่ายวิชาการ จำแนกตามวุฒิการศึกษา 52
5	กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เป็นผู้ปกครองนักเรียน จำแนกตามลักษณะอาชีพ และเพศ 54
6	งานบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความเห็นของ ครูฝ่ายบริหาร 62
7	งานบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความเห็นของ ครูฝ่ายวิชาการ 68
8	งานบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความเห็นของ ผู้ปกครองนักเรียน 75
9	พฤติกรรมรายชื่อของงานบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความเห็นของครูฝ่ายบริหาร 139
10	พฤติกรรมรายชื่อของงานบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความเห็นของครูฝ่ายวิชาการ 145
11	พฤติกรรมรายชื่อของงานบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความเห็นของผู้ปกครองนักเรียน 150

รายการแผนภูมิประกอบ

แผนภูมิที่		หน้า
1	การบริหารงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยยึกระบบสายงาน บังคับบัญชาเป็นเกณฑ์	59
2	การบริหารงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยยึกระบบสายงาน บังคับบัญชาและทฤษฎีการบริหารงาน	60
3	แผนภูมิเสนอแนะโครงสร้างระบบบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา	99

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย